

Hội đua ghe ngo

Theo phong tục của người Khơme, tiếp theo đêm lễ cúng trăng, sáng hôm sau là hội đua ghe ngo. Đây là một hội tưng bừng náo nhiệt nhất, được chuẩn bị khá công phu, một sinh hoạt văn hóa, thể thao có sức thu hút hàng chục vạn người tham gia, không những chỉ có đồng bào Khơme, mà có đông đảo người Việt, người Hoa cũng hưởng ứng cuồng nhiệt. Ghe ngo, tiếng Khơme là "tuk ngo", một loại thuyền độc mộc khoét bằng thân cây gỗ tốt, ra đời từ nhiều thế kỷ trước đây. Đây là một loại ghe đua đặc trưng của người Khơme Nam bộ.

Người Khơme coi ghe ngo đua không giống như các ghe thông thường mà là một vật thiêng. Vì vậy trước khi đi dự thi, họ thường làm lễ tạ thần, thắp hương cúng vái, sau đó chọn người điều khiển, người lái quân dầm bơi, và tổ chức những người tham gia cuộc thi. Đội quân bơi đều gồm những trai tráng khỏe mạnh, có kinh nghiệm, biết phối hợp động tác chặt chẽ, mặc trang phục đẹp, đội mũ đồng phục. Người ngồi đầu chỉ huy được chọn từ những người có uy tín và thông thạo đường nước.

Cuộc đua diễn ra nghiêm trang và đầy hào hứng, có sức cuốn hút hàng chục vạn người xem. Trên chặng đường đua kéo dài tới mấy kilomet, hai bên bờ sông người xem đứng đông nghịt - đúng là đông như hội - trẻ con leo lên cành cây để quan sát, người thì lội xuống nước để xem cho gần, cho rõ.

Khi pháo lệnh nổ, những chiếc ghe dài như những co rắn khổng lồ nổi lên trên mặt nước lao vút đi như tên bắn theo hướng chỉ đường của những cọc tiêu cắm trên dòng sông.

Theo nhịp thúc quân bằng tiếng cồng của người đứng ở giữa ghe, cả mấy chục chiếc dầm gior lên, bổ xuống nước rập ràng như những chiếc tay máy. Tiếng hò reo cổ vũ náo nhiệt, tiếng trống vang động cả một vùng, nhất là khi có một chiếc ghe về đến đích. Công chúng vỗ mũ, vỗ nón hoan hô vang dội, cuồng nhiệt.

Ngày xưa cách nay hàng trăm năm, vào dịp lễ Ok Ombok, người Khơme tổ chức đua ghe ở Vàm Tho (Pomken tho) thuộc Mỹ Xuyên, vì ở đó, ghe ngo từ vùng Bạc Liêu, Cà Mau lên, từ vùng Kiên Giang xuống đều thuận tiện. Đoạn sông dành cho cuộc đua khá thẳng, dòng nước chảy chậm và đều, trên bờ có chợ búa, có nhà cửa đông vui. Những người đi xem đua thường đi bằng thuyền cà châu và thuyền cà chai đậu dọc hai bên bờ sông. Họ đem theo cả lương thực, nồi niêu để nấu nướng và ăn ngủ tại chỗ.

Hàng năm, các tỉnh đồng bằng Nam bộ có đông người Khơ Me, và dịp lễ Ok Om Bok đều có tổ chức đua ghe ngo như một sinh hoạt văn hóa- thể thao truyền thống.